

ΤΕΛΕΙΑ ΚΑΙ... ΠΑΥΛΑ

«Όποιος αγαπάει την πατρίδα του, την κρίνει αυστηρά»

Γράφει ο Γιώργος Μεσσάρης → georgemessaris@gmail.com

Επίσκεψη στη Μεγάλη Ελλάδα - 7

■ ημέρωσε άλλη μια υπέροχη μέρα - μια
■ μέρα ανοιξιάτικη που ο ήλιος έπαιζε ένα
■ ατελείωτο κρυφτούλι πίσω από τα αραιά
■ σύννεφα κάνοντας άνετη την παραμονή
μας σε υπαίθριους χώρους.

Από το ξενοδοχείο μας στο Λέτσε φύγαμε μια πιο... ανθρώπινη ώρα. Γύρω στις 10. Το σημερινό πρόγραμμα περιελάμβανε επισκέψεις σε ελληνόφωνα χωριά της περιοχής.

ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΑ ΧΩΡΙΑ ΚΑΛΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΣΤΕΡΝΑΤΙΑ

Πρώτος μας σταθμός το χωριό Καλημέρα! Χωριό το λένε αλλά δεν είναι ακριβώς έτσι. Πρόκειται για μια κωμόπολη με επτά και πλέον χιλιάδες κατοίκους.

Διάβασα ότι «σύμφωνα με την παράδοση, η ονομασία της κωμόπολης οφείλεται στην επίσκεψη κάποιου ταξιδιώτη, ο οποίος, όταν πέρασε από αυτό το μέρος, ρώτησε ένα χωρικό για το όνομα του οικισμού. Ο τελευταίος δεν κατάλαβε τι του είπε ο επισκέπτης στη ξένη για αυτόν γλώσσα, τού έγνεψε μηχανικά και τον χαιρέτησε λέγοντάς του: "Καλημέρα"...»!

Μέχρι πριν λίγα χρόνια το ελληνικό στοιχείο εδώ ήταν ακμαίοτατο, όμως, τα γκραικάνικα μιλιούνται τώρα από πολύ λίγους, κυρίως, γέροντες.

Αξιοσημείωτο είναι το μόντο της κωμόπολης: «Zeni sù en ise ettù sti Kalimera» (Τσένη 'σου 'έν είσαι ετού στη Καλημέρα), δηλαδή «Δεν είσαι ξένη, εδώ στην Καλημέρα»!

Το πούλμαν μας άφησε κοντά στην κεντρική πλατεία της κωμόπολης και όλοι μας είχαμε βαλθεί να μην αφήσουμε κομμάτι της α φωτογράφητο. Κι' ενώ και εγώ είχα επιδοθεί με ζήλο στα φωτογραφικά «κλικ» με πλησίασε ένας ηλικιωμένος κύριος με εμφανή μειωμένη όραση (κρατούσε το γνωστό άσπρο μπαστούνι) και με υποφερτά ελληνικά με ρώτησε αν ήμασταν Έλληνες. Όταν του απάντησα καταφατικά το πρόσωπό του έλαμψε. «Περιμένετε εδώ και επιστρέφω. Θα σας πάω στο ελληνικό λαογραφικό μουσείο» μου είπε κατευθυνόμενος με αργά βήματα προς ένα κοντινό κατάστημα της πλατείας.

Λίγο αργότερα βρισκόμασταν στο μουσείο που ο ίδιος ο Βίτο Μπεργκάμο διευθύνει. Ήταν ένας μικρός αλλά ενδιαφέρον χώρος με λαογραφικά εκθέματα που είχαν έντονα στοιχεία της ελληνικής παρουσίας στην περιοχή.

Στο μουσείο συναντήσαμε και την Άννα Μαρία Κιριέντι που μας απήγγειλε ένα ποίημα στα Γκραικάνικα.

Η ώρα περνούσε και έπρεπε να επισκεφθούμε ένα ακόμα ελληνόφωνο χωριό, το Στερνατία (περίπου 2.500 κάτοικοι).

Υπάρχουν δύο εκδοχές για την προέλευση του

Η κεντρική πλατεία της κωμόπολης Καλημέρα. Στις ένθετες ο Βίτο Μπεργκάμο, η πινακίδα (στο δρόμο που αρχίζει από την κεντρική πλατεία) με την ελληνική επιγραφή «ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ» και η Άννα Μαρία Κιριέντι.

Ένα από τα πολλά υπόγεια λιτρουβιά στη Στερνατία. Στην ένθετη ο Τζιζώρτζιο Βισέντζο Φιλιέρι.

Η αφίδα που περνάς για να πας στην παλιά πόλη του Λέτσε και στην ένθετη το Ρωμαϊκό Αμφιθέατρο που βρίσκεται στην κεντρική πλατεία.

ονόματος τού χωριού. Η μία αναφέρει ότι ονομάστηκε έτσι από το γεγονός ότι υπάρχουν πολλές στέρνες στην περιοχή. Κατά την άλλη εκδοχή το όνομα δόθηκε από το στέρνο.

Στο Στερνατία μας υποδέχθηκε ο πρόεδρος του το-

πικού Γκραικάνικου Συλλόγου Τζώρτζιο Βισέντζο Φιλιέρι που μιλά άπαιστα νέα ελληνικά. Αφού κάναμε μια μικρή περιήγηση στο χωριό επισκεφθήκαμε το εντευκτήριο τού συλλόγου όπου ο Τζώρτζιο μας αποκάλυψε άλλο ένα του ταλέντο: Παίζοντας θαυμάσια κιθάρα μας τραγούδησε στα Γκραικάνικα!

Όπως μας είπε ο Τζώρτζιο, στο Στερνατία υπάρχει ο μεγαλύτερος αριθμός ατόμων που μιλούν Γκραικάνικα.

Ήταν πια απόγευμα όταν πήραμε το δρόμο της επιστροφής στο ξενοδοχείο μας στην πόλη Λέτσε, την αποκαλούμενη «Φλωρεντία του Νότου».

Το σούρουπο γυρίσαμε την πόλη με τα πόδια. Επισκεφθήκαμε την κεντρική πλατεία, το αρχαίο θέατρο και άλλα αξιοθέατα.

Το πρωί της επομένης φύγαμε από το Λέτσε επιστρέφοντας στο Μπάρι και από εκεί, με το φέριμποτ, αρχίσαμε το ταξίδι της επιστροφής στα πατρίδια. Ένα υπέροχο οδοιπορικό έφθανε στο τέλος του. Ακουμπισμένος στη κουπαστή παρακολουθούσα το λιμάνι του Μπάρι να σβήνει σιγά-σιγά στον ορίζοντα. Οι αναμνήσεις, όμως, που κουβαλούσα μαζί μου είμαι σίγουρος ότι δεν θα σβήσουν ποτέ.

Γιώργος Μεσσάρης

ΥΓ: Ελπίζω να απολαύσετε το οδοιπορικό στη Μεγάλη Ελλάδα διαβάζοντάς τούτες τις αράδες όσο και εγώ γράφοντας τες. Λόγω καλοκαιριού (στο Βόρειο Ημισφαίριο) η στήλη θα πάει για λίγο διακοπές. Μαζί της θα πάω και εγώ. Να περνάτε καλά.

• Οποιοδήποτε σχόλιό σας μπορείτε να το στείλετε στο ΜΜΕ που φιλοξενεί το δημοσίευμα ή στην ηλεκτρονική μου διεύθυνση georgemessaris@gmail.com και εγώ θα το μεταβιβάσω.

• Μία από τις τελευταίες παραγωγές ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ του Γιώργου Μεσσάρη: ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗ – ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ. Για να αποκτήσετε το DVD επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας <http://www.omegadocumentaries.com> ή επικοινωνήσετε με τον ίδιο στην προαναφερόμενη ηλεκτρονική διεύθυνση.